

Modet til at skabe

Hvor ofte flyver ordene: "Der er intet nyt under solen", ikke ud af munden på mange af os? Men hvad er nyt? Og hvad er gammelt? Altid afhænger det af øjnene, som ser! Og altid afhænger det af, hvilken kontekst tingene ses i. Jeg har set ganske meget kunst fra både det 19. og det 20. århundrede, men jeg har aldrig før lagt mærke til Félix Vallotton (1865-1925), en schweizisk/fransk maler, og jeg har ikke før besøgt Hamburger Kunsthalle. Begge dele var en oplevelse ud over det sædvanlige.

Anledningen var en skøn studietur med elever og kolleger, hvor eleverne havde kastet sig over modebutikkerne sidst på eftermiddagen, og en kollega og jeg, før fællesmiddagen, gik på opdagelse i Hamburger Kunsthalle på udstillingen: Meisterwerke aus der Sammlung Arthur und Hedy Hahnloser-Bühler. Et ægtepars samling i huset "Villa Flora", af den tids moderne kunst, skabt i perioden 1906-1936. Félix Vallotton skulle efter sigende have ført ægteparret sammen med de andre toneangivende kunstnere fra den parisiske inderkreds, bestående af prominente kunstnere, som vennerne Pierre Bonnard, Édouard Vuillard og Henri Matisse m.fl. Men pudsigt nok, synes disse kunstneres værker i samlingen, at blegne, i forhold til Félix Vallottons insisterende malerier. Skal jeg stilmæssigt forsøge at karakterisere hans kunst, må betegnelsen hentes i et univers af magisk realisme. Virkelighed og magi kan være en speget affære; for hvad er hvad? I skønlitteraturen er Karen Blixen og Peter Høeg nogle af panderterne i nyere tid! I billedkunstnerisk henseende begyndte de magiske realister i kølvandet på 1. Verdenskrig, og er nært forbundet med den tyske retning "Neues Sachlichkeit". Med andre ord en ny saglighed opstået efter bruddet med de stærke, ekspressionistiske malere og forfatteres domæner. Retningen var også inspireret af de franske surrealistiske.

Hvad der en kold martsdag i Hamburger Kunsthalle for alvor gjorde indtryk, var Félix Vallottons kvindeportrætter. Og her var der ikke tale om stilfærdige, dydige scenerier. Mest dragende var dobbeltportrættet af to kvinder, med den enkle titel "The black and the white" fra 1913. Dernæst

var det portrættet af en kvinde, liggende på en chaiselong, imens en papegøje, i al sin farvepragt, siddende højt på en pind, intenst kiggede på kvinden! Jeg har tænkt meget på malerierne siden. Hvad var Félix Vallottons budskab? Al kunst er kommunikation! Hvad ville kunstneren formidle til sit publikum? Jeg har ikke et klart bud. I "The white and the black" er det oplagt at få forestillinger om rasediskrimination eller

almindelig fascination af det eksotiske møde mellem to kvinder af forskellig etnicitet. Dernæst kan man fæstne sig ved den lyse kvindes umiddelbart, uskyldige udtryk og den mørke kvindes måske frække blik, understreget af cigarettens i munden. Vi kender de cigaretrygende, både kvindelige og mandlige, filmstjerner fra de første sort/hvid-optagelser, hvor det var hipt at ryge, men i vor tid har piben, bogstaveligt talt, fået en anden lyd. Det er yt at ryge. Fuldstændig politisk ukorrekt! Hvad jeg ikke har nævnt, er muligheden af, at Félix Vallotton har ønsket at sætte fokus på homoseksualitet. Og at maleriet er en optakt til en diskussion af retten til at være lesbisk? Jeg ved ikke hvorfor maleriet gjorde så stærkt indtryk på mig. Måske bare, fordi det var så smukt malet, og viste to skønne kvinder i et kontemplativt øjeblik. Et af livets stille stunder!

Maleriet med kvinden og papegøjen rører måske ved den evige relation mellem dyr og mennesker. Et anliggende, som en række kunstnere i disse år kredser omkring. Hvorfor, kan man spørge? Måske fordi relationen mellem dyr og mennesker er en afgørende livsbetingelse for begge parter. Behandler vi ikke dyrene godt, behandler vi os selv ilde. Dyrene er en del af fødekæden, vi spiser dem! Og samtidig er dyrene, menneskets bedste ven! Ikke mindst i takt med en stigende ensomhed i samfundet!

Félix Vallottons maleri fortæller måske visionært om en smuk kvindes skæbne, kun at blive set af en papegøje? Vallotton malede dog meget andet end kvindeportrætter. Især landskabsmalerier med et magisk strejf, ligesom han var en habil træskærer og grafiker. At han har været en modig mand, er der dog næppe tvivl om. Tænk, at turde male så påtrængende? Det giver mig associationer til den amerikanske eksistenspsykolog, Rollo May(1909-1994). Han skrev i 1975 bestselleren "Modet at skabe", om menneskets kreativitet, og om hvad det kræver for at overskride sine personlige grænser med kreativiteten og kunsten som mål. Måske skyldes Vallottons mod hans familiære habitus, at komme fra middelklassen. Han kendte måske slet ikke hverken den schweiziske eller den franske overklasses kulturelle kodeks? Det gav ham frihed til bare at male, og det skal jeg lige love for at han gjorde.

Vallotton tillader sig at lade to kvinder af forskellig etnicitet nyde hinandens selskab, imens den ene nyder en smøg. Livsnydere! Flere af dem, tak!